

Vuosi-
kertomus
1995

HARTWALL

Sisältö

Tietoa osakkaille	
Hartwall eilen, tänään ja huomenna	2
Tiivistelmä	3
Toimitusjohtajan katsaus	4
Hallituksen toimintakertomus	8
Tuloslaskelma	11
Tase	12
Rahoitusanalyysi	14
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	15
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	16
Voitonjakoehdotus	19
Tilintarkastuskertomus	19
Konsernin tunnusluvut	20
Osakekohtaiset tunnusluvut	21
Tietoa osakkeista	22
Hallinto ja organisaatio	23
Yhteystiedot	

Tietoa osakkaille

Yhtiökokous

Oy Hartwall Ab:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 28. päivänä maaliskuuta 1996 klo 17.00 Dipolin kongressikeskuksessa Espoon Otaniemessä, osoitteessa Otakaari 24.

Taloustiedotus

Vuonna 1996 Hartwallin taloustiedotuksen aikataulu on seuraava:

- tilinpäätöksen ennakkotiedot 8.2.
- tilinpäätöstiedote 7.3.
- tilinpäätös (osana vuosikertomusta) 21.3.
- osavuosikatsaus tammi-huhtikuulta 4.6.
- osavuosikatsaus tammi-elokuulta 26.9.

Kaikki katsaukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Niitä voi tilata Hartwallin viestintäyksiköstä, puh. (90) 54021, fax (90) 5402 528.

Osingonmaksu

Hallitus esittää yhtiökokoukselle A-osakkeen osingoksi 1,50 mk ja K-osakkeen osingoksi 1,10 mk. Täsmäytyspäivä on 2.4.1996. Osinko maksetaan 9.4.1996 lähtien, mikäli yhtiökokous hyväksyy hallituksen esityksen. Edellytys osingon saamiselle ja merkintäoikeuden käytölle on osakkeiden rekisteröinti arvo-osuusjärjestelmässä.

Hartwallin osakerekisteriä pidetään yllä Suomen Osakekeskusrekisteri Osuuskunnan (OKR) arvo-osuusrekisterissä.

Hartwall

eilen, tänään ja huomenna

Hartwall aloitti toimintansa vuonna 1836 Sederholmin talossa Helsingin Senaatin-torilla. Ensin valmistimme kivennäisvesiä, joista laajensimme vuosisadan vaihteessa virvoitusjuomiin ja 1960-luvulta alkaen panimotoimintaan. Tänäpä, 160 vuotta yhtiömme perustamisesta, olemme Suomen johtava, voimakkaasti kansainvälistyvä juoma-alan yhtiö.

Tavoitteemme

Tavoitteemme on olla Suomen paras olut- ja virvoitusjuomayhtiö sekä osakkuusyhtiömme kautta Baltian maiden ja Pietarin alueen johtava panimoyhtiö.

Strategiamme

Kotimaa:

kilpailukyvyyn vahvistaminen

Kansainvälisyys:

kasvun hakeminen

Toiminta-ajatuksemme

Toiminta-ajatuksemme on valmistaa ja markkinoida erilaisiin nautintatilanteisiin sopivia korkealuokkaisia oluita, virvoitusjuomia, kivennäisvesiä ja muita juomia. Päätuotemerkkimme ovat Lapin Kulta, Karjala, ErikoisOlut, Coca-Cola, Hartwall Jaffa sekä Hartwall Vichy.

Arvomme

Kuluttajälhtöisyys

Asiakaskeskeisyys

Hyvä kannattavuus

Vastuullisuus

Usko yksilöön

Tiivistelmä

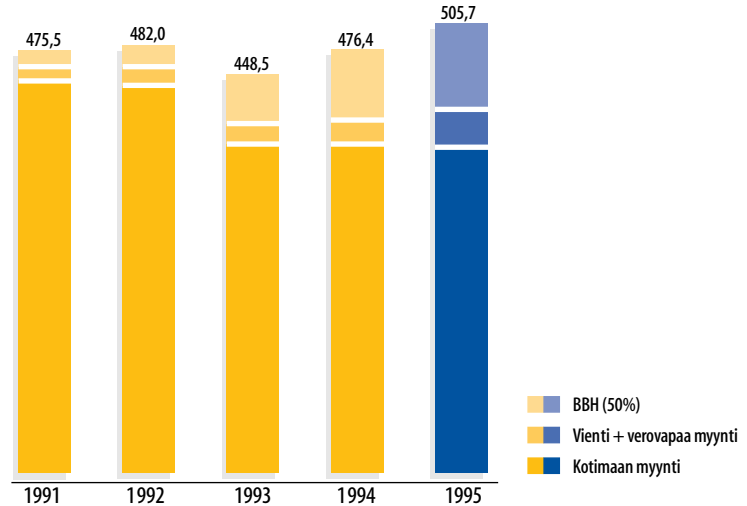
Talous

- Kokonaisvolyyymi kasvoi 7,5 prosenttia, koska osakkuusyhtiö Baltic Beverages Holding AB:n myynti nousi 29 prosenttia ja vienti sekä verovapaa myynti kasvoivat 62,4 prosenttia. Kotimaan myynti pieneni 0,6 prosenttia oluen verottoman tuonnin takia.
- Kokonaisliikevaihto laski 1,3 prosenttia, vaikka Baltian ja Venäjän liikevaihto kasvoi 78,7 prosenttia. Syynä on kotimaan liikevaihdon pieneneminen 10,6 prosentilla.
- Liikevoitto ennen kertaluonteisia kustannuksia parani 54,5 milj. markalla (+43,4 %) yhteensä 180,2 milj. markkaan. Kotimaan liikevoiton osuus parannuksesta oli 31,6 milj. markkaa ja BBH:n 22,9 milj. markkaa.
- Kertaluonteisia rakennemuutuskustannuksia kirjattiin yhteensä 96,3 milj. markkaa (42,3 milj. mk). Liikevoitto niiden jälkeen oli 83,9 milj. markkaa, mikä oli 0,5 milj. markkaa edellisvuotta suurempi.
- Tulos rahoituserien jälkeen parani 14,6 prosenttia 45,3 milj. markkaan.
- Nettovelat pienenivät 57,8 milj. markalla 515,5 milj. markkaan. Omavaraisuusaste nousi 32,4 prosenttiin (24,8 %), samalla kun velkaantumistaso laski 1,0:aan (1,5).

Toiminta

- Alkoholijuomien valmistus, tukkukauppa, vienti ja tuonti sekä hinnoittelu vapautuivat.
- Aloitettiin kahdelle vuodelle ajoittuvat Lahdenhovin jakelukeskuksen 135 milj. markan investoinnit.
- Pripps Ringnesistä tuli Hartwallin osakas 20,3 prosentin ääniosuudella.
- Tuotantotoiminta keskitettiin vuodenvaihteessa kolmeen tehtaaseen aiemman neljän sijaan. Varastojen määrä laski 16:sta 11:een.
- Hartwall täytti 160 vuotta helmikuun 2. päivänä 1996, jolloin otettiin käyttöön uusi liike-merkki.

Hartwallin kokonaismyynnin kehitys (milj. litraa)

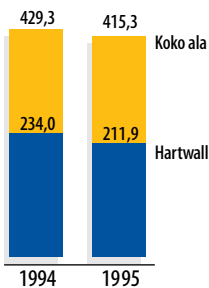
Viennin, verovapaan myynnin ja osakkuusyhtiö Baltic Beverages Holding AB:n osuus Hartwallin liikevoitinnasta kasvaa vuosi vuodelta. Vuosituhannen vaihteessa arviolta puolet Hartwallin kokonaisvolyyymistä ja kolmasosa liikevaihdosta tulee yhtiön kansainvälisestä toiminnasta.

Avainluvut 1994-95

milj. mk	1995	1994	muutos-%
Liikevaihto	1 721,3	1 744,4	-1,3
Liikevoitto ennen kertak.	180,2	125,7	+43,4
Liikevoitto	83,9	83,4	+0,6
% liikevaihdosta	4,9	4,8	
Tulos rahoituserien jälkeen	45,3	39,5	+14,6
% liikevaihdosta	2,6	2,3	
Taseen loppusumma	1 600,2	1 656,4	-3,4
Tulos/osake, mk	1,11	2,08	-46,6
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,7	8,8	
Investoinnit	185,0	157,8	+17,2
Henkilöstö keskimäärin	3 294	3 108	+6,0
Kokonaisvolyyymi, milj. l	506	476	+6,3

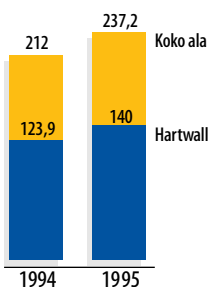
Strategia ja sen toteutus

Kotimaan myynnin kehitys (milj. l)

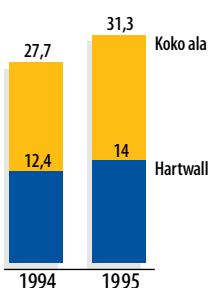
Oluet

Verovapaa tuonti näkyy kotimaan olutmyynnin laskuna sekä Hartwallin (-9,4 %) että koko toimialan osalta (-3,3 %).

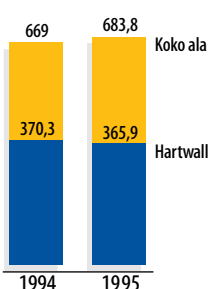
Virvoitusjuomat

Hartwallin virvoitusjuomien kotimaan myynti kasvoi 13 %. Vastaava toimialan kasvuluku oli 11,9 %.

Kivennäisvedet

Hartwallin kivennäisvesien kotimaan myynti kasvoi 13,5 %. Toimialan vastaava kasvuluku oli 13,1 %.

Kotimaan kokonaismyynti

Kokonaisuutena Hartwallin oluiden, virvoitusjuomien ja kivennäisvesien kotimaan myynti supistui 1,2 %. Koko toimialan kokonaismyynti kasvoi 2,2 %.

Hartwall toi helmikuussa 1996 markkinoille täysin uuden pakkauksen, 0,5 litran Lapin Kulta -olutpullon.

Hartwallin toiminta-ajatus on valmistaa ja markkinoida erilaisiin nautintatilanteisiin sopivia korkealaatuisia oluita, virvoitusjuomia, kivennäisvesiä ja muita juomia. Tätä tehtävää olemme toteuttaneet jo 160 vuoden ajan tavalla, joka on vienyt meidät Suomen johtavan kansainvälistyvän panimoyhtiön asemaan. Tulevaisuuden tavoitteemme on sitäkin haastavampi: olla Suomen paras olut- ja virvoitusjuomayritys sekä osakkuusyhtiömme kautta myös Baltian maiden ja Pietarin alueen johtava panimoyhtiö.

Etenemisen mittaaminen

Tavoitteeseen etenemistä arvioimme neljän laadullisen ja määrällisen mittarin avulla. Ensinmainittuja ovat johtavat tuotemerkit, alan korkein innovatiivisuus, suosituimman yhteistyökumppanin asema sekä alan paras yrityskuva.

Määrällisistä mittareistamme ensimmäinen on liikevoitto, jonka on oltava vähintään 10 prosenttia liikevaihdosta. Kasvumme tulee olla alan keskikasvua vastaava. Sijoitetulle pääomalle haluamme 15 prosentin tuoton ja omavaraisuusasteeksi yli 40 prosenttia.

Tavoitteemme toteuttaminen edellyttää meiltä osaavimman myynnin ja markkinoinnin lisäksi alan tehokkainta tuotantoa ja jakelua.

Tavoitteeseen vievä strategia

Liiketoimintamme jakautuu tänään selkeästi kahteen osa-alueeseen: kotimaan toimintaan ja kansainväliseen liiketoimintaan.

Vuoteen 2 000 mennessä alamme kokonaismyynti Suomessa kasvaa noin 800 miljoonaan litraan, kun se viime vuonna oli vajaa 700 miljoonaa litraa. Koska emme kotimaassa voi tukeutua merkittävään volyymikasvuun, on meidän hyvän kannattavuuden ja kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi jatkuvasti parannettava kustannustehokkuuttamme. Olennainen osa kotimaan strategiaamme on myös päätuotemerkkiemme systemaattinen kehittäminen sekä tuotteidemme saatavuuden ja näkyvyyden vahvistaminen kaikissa jakelukanavissa.

Vuosituhanen vaihteessa arvioimme jo kolmasosan liikevaihdostamme ja puolet kokonaisvolyyymistämme tulevan kansainvälisestä toiminnastamme. Käytännössä se tarkoittaa BBH:n toiminnan edelleen kehittämistä ja laajentamista, samalla kun panostamme päätuot-

teemme Lapin Kullan vientimarkkinoihin, ennenkaikkeaa Itämeren ympäristössä.

Rakennemuutos tuo tulosta

Liikevaihtomme oli 1 721,3 milj. markkaa, 1,3 prosenttia edellisvuotta pienempi. Kotimaan liikevaihtomme laski 10,6 prosenttia, johtuen myyntihintojen laskusta, myynnin painottumisesta virvoitusjuomiin sekä hinnoitteluperiaatteidemme uudistuksesta. Vientimme ja verovapaan myyntimme arvo kasvoi 73 prosenttia ja BBH:n liikevaihto 67,2 prosenttia. Meidän osuutemme BBH:n liikevaihdosta oli omistusosuutemme mukaisesti puolet eli 188,8 milj. markkaa.

Toiminnallinen liikevoittonne ennen kertaluonteisia kustannuksia parani 43,4 prosentilla 180,2 milj. markkaan. Kotimaan liiketoiminnan osuus parannuksesta oli 31,6 milj. markkaa ja BBH:n 22,9 milj. markkaa.

Koska kirjassimme rakennemuutokseemme liittyviä kertakustannuksia yhteensä yli 96 milj. markkaa (42,3 milj. mk), jäi liikevoittonne kertakustannusten jälkeen 83,9 milj. markkaan, mikä on puoli miljoonaa edellisvuotta suurempi. Tuloksemme rahoituserien jälkeen parani 14,6 prosenttia. Lisäksi omavaraisuusasteemme nousi 7,6 prosenttiyksiköllä 32,4 prosenttiin, samalla kun velkaantumisasteemme laski 1,0:aan edellisvuoden 1,5:stä.

Toimialalla murrosaika

Toimintaympäristössämme on Suomen EU-jäsenyyden seurauksena tapahtunut ja tapahtuu suurimpia muutoksia vuosikymmeniin. Viime vuoden alussa alkoholijuomien valmistus, tukkukauppa, vienti ja tuonti sekä hinnoittelu vapautuivat aiemmasta tiukasta sääntelystä.

Merkittävä koko panimoalaa ja sen liitännäiselinkeinoja koskeva lähiajan kysymys on maamme olutvero, joka on korkein koko EU:ssa. Veroton oluttuonti vastasi viime vuonna arvioiden mukaan jo noin seitsemää prosenttia alan kotimaan myynnistä. Tämä näkyi selvästi myös meidän myyntiluvuissamme: kotimaan olutvoilyymimme oli lähes kymmenyksen edellisvuotista pienempi. Osan menetyksestä saimme takaisin suomalaisten kuluttajien valittua verottomaksi oluttuomisekseen useimmiten Lapin Kulta.

Oluen sallittu maahantuontimäärä nousee nykyisestä 15 litrasta 110 litraan vuoden 1997 alussa. Jollei olutveroa lasketa sitä ennen lähemmäs eurooppalaista tasoa, juo yhä useampi

suomalainen ensi vuonna ulkomailla valmistetua olutta. Vaikutukset näkyvät valtion veromenetysten lisäksi niin panimoteollisuuden, ravintola-alan, kauppojen, kuljetusalan, pakkausteollisuuden kuin ohranviljelynkin kannattavuudessa ja työllistämiskyvyssä.

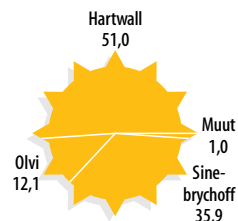
Tuotemerkkipanostukset tehoavat

Päätöksemme keskittää markkinointipanostukset entistä harvempiin päätuotemerkkeihin tuotti tulosta kaikissa tuoteryhmissämme. Johtotähtemme, Lapin Kulta -oluen, kokonaisynti kasvoi 13,9 prosentilla 173 miljoonaan litraan sen kotimaan markkinaosuuden noustessa 32,5 prosenttiin. Toisen pääolutmerkkimme, Karjalan, kotimaan myynti kasvoi 17,8 prosenttia ja sen kokonaisynti nousi 7,0 prosenttiin.

Virvoitusjuomissa Coca-Cola'n myynti kasvoi 16,6 prosentilla tuotteen markkinaosuuden noustessa 21,6 prosenttiin. Hartwall Jaffan myynti puolestaan kasvoi 19,0 prosenttia antaen yhdeksän prosentin markkinaosuuden. Kivennäisvesissä Hartwall Vichyjen myynti nousi yhteensä 42,3 prosenttia ja niiden yhteinen markkinaosuus kasvoi 36,4 prosenttiin.

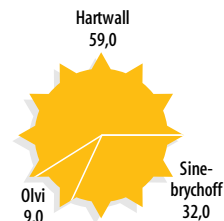

Panimoiden markkinaosuudet 1995

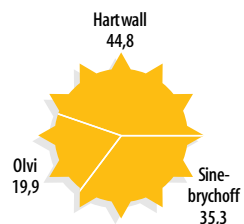
Oluet

Hartwallin osuus oluiden kokonaisyntimarkkinoista supistui 3,5 %-yksikköä. Päämerkit Lapin Kulta ja Karjala kasvativat koko vuoden markkinaosuuksiaan suunnitellusti, ensimmäinen 32,5 ja jälkimmäinen 7,0 %:iin.

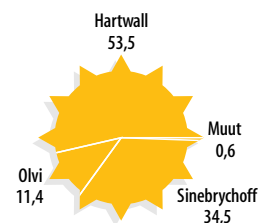
Virvoitusjuomat

Hartwallin virvoitusjuomien markkinaosuus nousi 0,6 %-yksiköllä. Coca-Cola'n myynti kasvoi 16,6 % ja markkinaosuus 21,6 %:iin. Hartwall Jaffan myynti kasvoi 19,0 % ja markkinaosuus 9,0 %:iin.

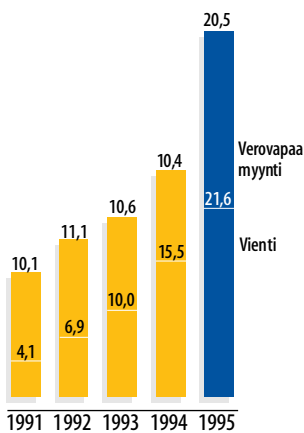
Kivennäisvedet

Kivennäisvesissä Hartwallin markkinaosuus nousi 0,2 %-yksiköllä. Hartwall Vichyjen kokonaisynti nousi 42,3 % ja niiden yhteinen markkinaosuus kasvoi 36,4 %:iin.

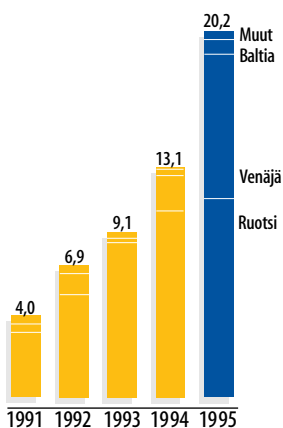
Kokonaisyntimarkkinat

Kokonaisyntimarkkinaosuuden 1,8 %-yksikön laskusta huolimatta Hartwall on selkeästi Suomen johtava juoma-alan yhtiö.

Hartwallin viennin ja verovapaa myynnin kehitys (milj. l)

Suurin osa verottomasti maahan tuodusta oluesta vuonna 1995 oli Lapin Kulta, mikä korvasi osan Hartwallin menetyksistä oluen kotimaan myynissä. Yhdessä Hartwallin koko vienti ja verovapaa myynti kasvoivat 62,4 %.

Lapin Kullan vienti maittain (milj. l)

Hartwallin suurin vientimaa on Ruotsi, jossa Lapin Kulta on kaikkien tuonti-oluiden ylivoimainen ykkönen. Lapin Kullan vienti Venäjälle ja Baltiaan 1995 kasvoi huikeat 306 %.

Kasvu kansainvälisestä toiminnasta

Puoliksi ruotsalais-norjalaisen Pripps Ringnesin kanssa omistamamme BBH:n kokonaisynti kasvoi viime vuonna lähes kolmanneksella yli 190 miljoonaa litraan. Voimakkainta kasvu on ollut Pietarissa sijaitsevassa Baltika-panimossa.

BBH:n ja etenkin Baltikan kasvunäkymiä havainnollistaa se, että suur-Pietarin alueen väkimäärä on Suomeen nähden kaksinkertainen, mutta henkeä kohden nautitun oluen määrä on siellä vain neljäsosa Suomen vastavasta luvusta. Elintason kohentuessa kasvaa myös oluen kulutus Venäjällä. Näin on viime vuosina tapahtunut jo Virossa, jossa BBH omistaa Saku-panimon, sekä Latviassa, BBH:n Aldaris-panimon kotimaassa. BBH:n neljännen panimon, liettualaisen Kalnapilksen markkina-aseman vahvistaminen omalla alueellaan on lähijalan tavoite.

Paikalliset panimot ja merkit

BBH:n panimoiden strategiana on toimia paikallisina yrityksinä paikallisen johdon ja henkilöstön voimin. Emoyhtiöiden rooli on painottunut panimoiden kehittämiseen, jossa on edetty kahdessa vaiheessa. Ensinnäkin on saatettu tuotantoprosessit ja tuotemerkkivalikoimat kuntoon. Toisessa vaiheessa on keskitytty myynti- ja jakelujärjestelmien kehittämiseen.

Viime vuoteen saakka emoyhtiöt ovat huolehtineet BBH:n panimoiden rahoituksesta omalla pääomalla. Tästä eteenpäin Sakun, Aldarisen ja Baltikan normaalit kehitysinvestoinnit toteutetaan kunkin omasta kassavirrasta. Kalnapilksen tuotantotekniset investoinnit saatetaan loppuun kuluvan kevään aikana.

Vienti ja verovapaa myynti jatkavat kasvuaan

Vientimarkkinoistamme tärkeimmät ovat Ruotsi, Venäjä ja Baltian maat. Niistä suurimman eli Ruotsin markkinoilla on tuontioluumerkkejä noin 80, joista Lapin Kulta on selvä ykkönen lähes 30 prosentin markkinaosuudella. Viime elokuussa Lapin Kulta oli jo Systembolagetinkin kolmanneksi myydyin olut.

Loppuvuodesta 1995 sovimme Pripps Ringnesin kanssa Lapin Kullan myynnin aloittamisesta myös Norjassa. Vientimme Islantiin käynnistyi alkuvuodesta ja vienti Saksaan syksyllä 1995. Lapin Kulta myydään myös muun muassa Englannissa ja Japanissa.

Venäjällä keskityimme Lapin Kullan myyntiin Pietarin alueella, jossa olemme panostaneet erityisesti ravintolasektoriin. Lapin Kullan myynti Venäjällä oli viime vuonna kahdeksan miljoonaa litraa, josta vajaa puolet tuli rajakaupasta.

Muutos ja sen merkki

Hartwallin perustamispäiväksi kirjattiin helmikuun 2. päivä vuonna 1836. Yhtiömme perustaja Victor Hartwall aloitti kivennäisvesien valmistuksen Sederholmin talossa Helsingin Senaatintorilla.

Toimintamme on

vuosikymmenien saatossa laajentunut kivennäisvesistä ensin virvoitusjuomiin ja myöhemmin oluisiin. Tänä päivänä toimimme Suomen lisäksi maamme rajojen ulkopuolella.

Historiamme sisältää useita yrityskauppoja, mistä johtuen yhtiömme rakenne on ollut monimutkainen ja raskas. Nyt olemme koonneet sekä tuotteemme että toimintamme yhteisen nimen, Hartwallin alle.

Toiminnallisen uudistumisemme ja uuden yhtenäisyyden merkinä otimme 160-vuotispäivänämme käyttöön uuden nimilogon. Sen sininen väri yhdistyy kaikkien tuotteidemme tärkeimpään raaka-aineeseen, puhtaaseen suomalaiseseen veteen. Keltainen väri puolestaan vie ajatukset olueen.

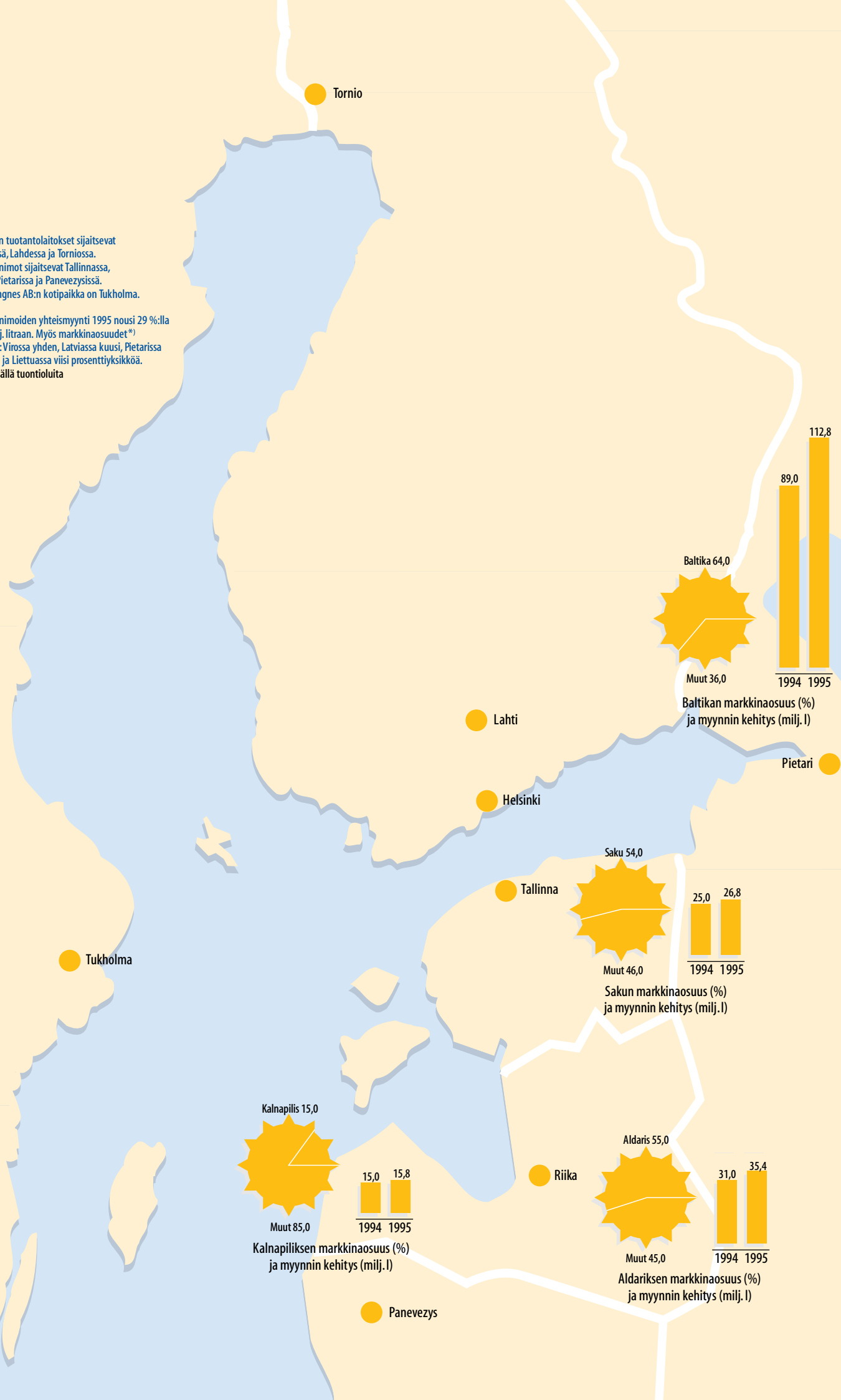
Haluan kiittää kaikkia sidosryhmiämme – omistajia, kuluttajia, asiakkaita, yhteistyökumppaneita ja henkilöstöä – tuestanne ja luottamuksestanne yhtiötämme kohtaan kuluneena vuonna. Yhteistyöllä, perinteitä kunnioittaen ja tulevaisuuteen luottaen, rakennamme yhteistä menestystämme.

Helsingissä maaliskuussa 1996

Jussi Länsiö
toimitusjohtaja

Hartwallin tuotantolaitokset sijaitsevat Helsingissä, Lahdessa ja Torniossa. BBH:n panimot sijaitsevat Tallinnassa, Riiassa, Pietarissa ja Panevezysissä. Pripps Ringnes AB:n kotipaikka on Tukholma.

BBH:n panimoiden yhteismyynti 1995 nousi 29 %:lla 190,9 milj. litraan. Myös markkinaosuudet*) kasvoivat: Virossa yhden, Latviassa kuusi, Pietarissa yhdeksän ja Liettuassa viisi prosenttiyksikköä.
*)Eivät sisällä tuontiluita

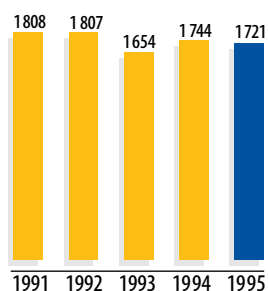
Baltikan markkinaosuus (%) ja myynnin kehitys (milj. l)

Sakun markkinaosuus (%) ja myynnin kehitys (milj. l)

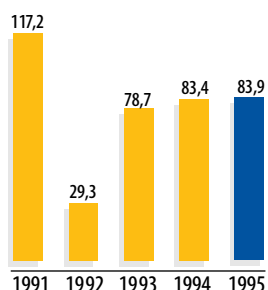
Kalnapilisen markkinaosuus (%) ja myynnin kehitys (milj. l)

Aldarisen markkinaosuus (%) ja myynnin kehitys (milj. l)

Hallituksen toimintakertomus

Liikevaihdon kehitys (milj. mk) 1991-1995

Liikevoiton kehitys (milj. mk) 1991-1995

Toimialan kehitys

Vuoden 1995 alussa toimialaa ohjaava lainsäädäntö muuttui radikaalisti. Alkoholijuomien valmistus, tukkukauppa, vienti ja tuonti vapautuivat aiemmasta tiukasta sääntelystä. Samalla vapautuivat myös oluen mainonta sekä hinnoittelu.

Oluen, virvoitusjuomien ja kivennäisvesien kokonaismyynti nousi vuonna 1995 Suomessa 683,8 miljoonaan litraan, kasvaen 2,2 prosenttia. Oluen myynti oli 415,3 miljoonaa litraa, pienentyen 3,3 prosenttia.

Olutmyynnin laskun keskeinen syy on Suomen korkea olutvero, joka suuntasi olutostoja lähinnä Venäjälle ja Baltiaan sekä verotomiin myymälöihin. Yksityishenkilöiden olutannon ja oluen kotivalmistuksen yhteismääräksi 1995 arvioidaan 31 miljoonaa litraa, mikä vastaa noin seitsemää prosenttia oluen kotimaan myynnistä. Olutmyyntiä on supistanut myös uusien kilpailevien tuoteryhmien kuten siiderien ja muiden mietojen alkoholijuomien suosion kasvu.

Oluen tilastoitu kulutus jäi 80 litraan henkeä kohden. Todellinen kokonaiskulutus lienee kuitenkin noussut kasvaneen verottoman tuonin takia.

Virvoitusjuomia myytiin alalla 237,2 miljoonaa litraa (+11,9 %). Henkeä kohti laskettu kulutus nousi neljällä litralla 46 litraan. Kivennäisvesien myynti kohosi 31,3 miljoonaan litraan (+13,1 %), ollen kuusi litraa henkeä kohden vuodessa.

Hartwallin myynti ja markkina-asema

Hartwallin kokonaismyynti kasvoi 7,5 prosenttia yhteensä 505,7 miljoonaan litraan. Luku sisältää kotimaan myynnin, verovapaan myynnin ja viennin lisäksi puolet BBH:n kokonaismyynnistä.

Hartwallin kaikkien tuotteiden kotimaan kokonaismyynti oli 368,1 miljoonaa litraa, laskeen edellisvuodesta 0,6 prosenttia. Yhtiön kokonaismarkkinaosuus oli 53,5 prosenttia (-1,8 %-yks.).

Hartwallin oluiden kotimaan myynti pieneni 9,4 prosentilla 211,7 miljoonaan litraan. Verovapaan tuonin lisäksi yhtiön olutmyyntiä pienensi sisäisten tuotepäällekkäisyyksien karsiminen. Markkinaosuus oluissa supistui 3,5 prosenttiyksiköllä 51,0 prosenttiin. Yhtiön pääolulmerkit, Lapin Kultra ja Karjala, kuitenkin kasvattivat osuuksiaan selvästi.

Hartwallin virvoitusjuomien kotimaan myynti nousi 13,0 prosenttia kaikkiaan 140 miljoonaan litraan, markkinaosuuden noustessa 59,0 prosenttiin (+0,6 %-yks.). Kivennäisvesien kotimaan myynti kasvoi 13,5 prosenttia 14 miljoonaan litraan ja niiden markkinaosuus nousi 44,8 prosenttiin (+0,2 %-yks.).

Toiminta ulkomailla

Hartwallin vienti ja verovapaa myynti kasvoi 62,4 prosentilla 42,1 miljoonaan litraan. Suurin vientimaa oli Ruotsi, jonne Lapin Kultaa vietiin 10,9 miljoonaa litraa, 5,8 prosenttia edellisvuodesta enemmän. Lapin Kullaan vienti Venäjälle ja Baltiaan kasvoi 306 prosenttia yhteensä 8,9 miljoonaan litraan.

BBH:n kokonaismyynti nousi viime vuonna 29,0 prosentilla 190,9 miljoonaan litraan. Viroalaisen Saku-panimon markkinaosuus oli 54 prosenttia (+1 %-yks.), latvialaisen Aldariksen 55 prosenttia (+6 %-yks.), Pietarissa sijaitsevan Baltikan 64 prosenttia (+9 %-yks.) ja liettualaisen Kalnapiloksen 15 prosenttia (+5 %-yks.).

Konsernin rakenne

Konsernin tytäryhtiöistä Mallasjuoma-Kiinteistöt Oy sulautettiin Oy Mallasjuomaan, jonka jälkeen Oy Mallasjuoma puolestaan fuusioitiin vuoden lopussa Oy Hartwall Ab:hen.

Osakkuusyhtiö Baltic Beverages Holding AB nosti omistusosuuttaan tytäryhtiössään seuraavasti:

Panimo	Osuuden lisäys, %	Omistusosuus, %
Saku, Viro	15	75
Aldaris, Latvia	15	75
Baltika, Pietari, Venäjä	5	70
Kalnapilis, Liettua	6	86

Liikevaihto

Hartwall-konsernin liikevaihto oli 1 721,3 milj. markkaa, mikä on 1,3 prosenttia edellisvuotta pienempi (1 744,4 milj. mk). Kotimaassa liikevaihto laski 10,6 prosenttia yhteensä 1 377,2 milj. markkaan (1 540,5 milj. mk). Kotimaan liikevaihdon laskuun ovat vaikuttaneet myyntihintojen lasku, myynnin tuoteryhmittäisessä rakenteessa tapahtuneet muutokset sekä hinnoitteluperiaatteiden uudistus.

Viennin ja verovapaa myynnin arvo oli 157,4 milj. markkaa kasvaen edellisvuodesta 73 prosenttia. BBH:n liikevaihto kasvoi 67,2 prosenttia. Hartwallin osuus BBH:n liikevaihdos-

ta on puolet eli 188,8 milj. markkaa (112,9 milj. mk). Kansainvälisen liikevaihdon osuus oli 20,1 prosenttia (11,7 %).

Liikevaihdon jakauma maittain

milj. mk	1995	1994	Muutos- %
Suomi (ml. verovapaa myynti)	1 451,8	1 578,0	-8,0
Baltia ja Venäjä	228,6	127,9	+78,7
Muut maat	40,9	38,5	+6,2
Yhteensä	1 721,3	1 744,4	-1,3

Taloudellinen tulos

Liikevoitto ennen kertaluonteisia kustannuksia parani 54,5 milj. markalla (+43,4 %) yhteensä 180,2 milj. markkaan. Kotimaan liiketoiminnan osuus parannuksesta oli 31,6 milj. markkaa ja BBH:n 22,9 milj. markkaa.

Hartwallin tuotannon ja logistiikan kustannustehokkuutta parantavaa rakennemuutosta jatkettiin vuonna 1995. Tuotantotoiminta Kaarinan panimolla lopetettiin vuodenvaihteessa. Varastojen määrä supistui vuoden aikana 16:sta 11:een. Suljettuja varastoja ovat Pori, Kotka, Seinäjoki, Joensuu ja Mikkeli.

Pääasiassa mainittuun rakennemuutokseen liittyviä kertaluonteisia kustannuksia kirjattiin yhteensä 96,3 milj. markkaa (42,3 milj. mk), joista merkittävimmät ovat käyttöomaisuuden arvonalennukset, 53 milj. markkaa, ja henkilöstökulut, 30 milj. markkaa. Liikevoitto kertakustannusten jälkeen oli 83,9 milj. markkaa, mikä on 0,5 milj. markkaa edellisvuotta suurempi.

Liikevoiton jakauma

milj. mk	1995	1994	Muutos- %
Hartwall	34,4	56,8	-39,4
BBH (omistusta vastaava osuus = 50 %)	49,3	26,3	+87,3
Yhteensä	83,7	83,1	+0,7
Eliminoinnit	0,2	0,3	-35,7
Konserni yhteensä	83,9	83,4	+0,6

Nettorahoituskulut laskivat 5,2 milj. markalla kaikkiaan 38,6 milj. markkaan (43,8 milj. mk), mikä on 2,2 prosenttia liikevaihdosta (2,5 %). Syynä laskuun oli sekä yleinen korkotason aleneminen että nettovelan pieneneminen.

Tulos rahoituserien jälkeen oli 45,3 milj. markkaa (39,5 milj. mk) eli 14,6 prosenttia suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Tulos osaketta kohti oli 1,11 mk (2,08 mk).

Tilikaudelle kirjatut verot olivat 26,2 milj. markkaa (10,4 milj. mk). Verojen kasvuun vaikuttivat erityisesti verokannan nousun vaikutus piilevään verovelkaan, 8,9 milj. markkaa, sekä aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat verot (5,5 milj. mk).

Rahoitus

Konsernin rahoitusasema parani, sillä nettovelat pienenivät 57,8 milj. markalla 515,5 milj. markkaan. Kassavirta ennen rahoituseriä jäi kuitenkin 27,8 milj. markkaa negatiiviseksi (49,5 milj. mk) käyttöpääoman kasvaessa 50,8 milj. markkaa. Tähän puolestaan vaikutti korotomien lyhytaikaisten velkojen pieneneminen 92,3 milj. markalla, mikä johtui pääasiassa sekä valmisteveron erääntymisperusteiden että päivittäistavara kaupalle tapahtuvan myynnin hinnoitteluperusteiden muutoksesta. Pripps Ringnes AB:lle suunnattu osakeanti lokakuussa vahvisti rahoitusasemaa 119,7 milj. markalla ja nosti samalla omavaraisuusasteen 32,4 prosenttiin (24,8 %) sekä laski velkaantumistasen 1,5:stä 1,0:aan.

Konsernin politiikkana on suojautua valuutta- ja korkomuutoksia vastaan. Valuuttojen kurssimuutoksille alttiina oleva liiketoiminta, jossa Ruotsin kruunu on tärkein valuutta, ei sisällä merkittävää riskiä. Sen sijaan BBH:n kautta Baltiaan ja Venäjälle tehtyjen pääomasijoitusten suojaamiseksi on selvitystyö meneillään.

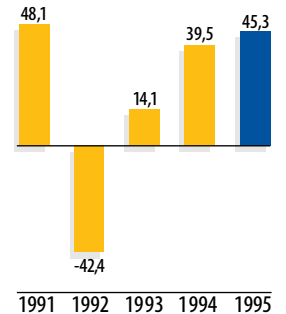
Investoinnit

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 185,0 milj. markkaa (157,8 milj. mk). BBH:n osuus investoinneista oli 56,3 milj. markkaa, kohdistuen lähinnä Kalnapiloksen ja Baltikan kapasiteettien nostoon sekä omistussuosuuksien lisäämiseen yhtiön panimoissa. Suurimmat kotimaan investoinnit olivat Tornion keittämökapasiteetin laajennus, palautettavien muovipullojen pulloituslinjan uudistus Helsingissä sekä Lahdenhovin logistiikkakeskuksen laajentaminen. Käyttöomaisuusosakkeiden realisoinnit painoivat nettoinvestoinnit alle edellisen vuoden tason.

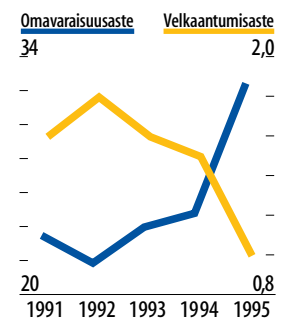
Tilikauden tuotekehityskulut olivat 6,1 milj. markkaa.

Henkilöstö

Hartwall-konsernin henkilöstön määrä BBH mukaanlukien oli vuonna 1995 keskimäärin

Tulos rahoituserien jälkeen (milj. mk) 1991-1995

Omavaraisuusaste (%) ja velkaantumisaste

3 294 (3 108). Siitä Hartwallin osuus oli 1 675 henkilöä, mikä on 222 vähemmän kuin edellisvuonna (1 897).

Henkilöstön määrän jakauma

	31.12.1995	31.12.1994	Muutos
Hartwall	1 457	1 728	-271
BBH (100 %)	1 669	1 468	+201
Yhteensä	3 126	3 196	-70

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Elokuussa 520 000 Hartwallin K-osaketta muunnettiin A-osakkeiksi suhteessa 1:1.

Lokakuun 20. päivä 1995 hallitus korotti Hartwallin osakepääomaa 6,3 milj. markalla 51,3 milj. markkaan ylimääräisen yhtiökokouksen sille 21.9.1994 antaman valtuutuksen nojalla. Korotus toteutettiin 1 260 000 A-osakkeen suunnatulla annilla Pripps Ringnes AB:lle, jossa osakkeiden kappalehinta oli 95 mk. Anti tuotti Pripps Ringnesille 12,3 prosentin osuuden Hartwallin osakepääomasta ja 3,3 prosentin osuuden äänivallasta.

Osakeannin yhteydessä Hartwallin emoyhtiö Hartwall-Yhtiöt Oy myi 300 000 omistamaansa K-osaketta ja 540 000 A-osaketta edelleen Pripps Ringnesille, jolle siten siirtyi kaikkiaan 20,5 prosenttia Hartwallin osakkeiden kokonaismäärästä ja 20,3 prosenttia yhtiön äänivallasta. Hartwallin osakekanta muodostuu nyt kaikkiaan 10 260 000 osakkeesta, jotka jakautuvat 1 480 000 K-osakkeeseen ja 8 780 000 A-osakkeeseen.

Hallituksella on voimassa yhtiökokouksen 6.4.1995 sille antama valtuutus päättää 30.6.1996 mennessä osakepääoman korottamisesta yhdessä tai useammassa erässä uusmerkinnällä. Hallitus sai samalla valtuutuksen päättää yhden tai useamman vaihtovelkakirja- ja/tai optiolainan ottamisesta hallituksen päättämin merkintäehdoin, lainamäärin ja muin ehdoin siten, että uusmerkinnällä, vaihtovelkakirjoja vaihtamalla ja optio-oikeuksia käyttämällä osakepääomaa voidaan korottaa yhteensä enintään yhdeksällä miljoonalla markalla, siten että yhteensä voidaan antaa enintään 1 800 000 kpl viiden markan nimellisarvoisia A-osakkeita. Merkintä voidaan suorittaa myös apporttiomaisuutta vastaan.

Hallitus, toimitusjohtaja ja tilintarkastajat

Huhtikuun 6. päivä 1995 pidettyyn yhtiökokoukseen asti Oy Hartwall Ab:n hallituksen muodostivat Gustav von Hertzen (pj), Erik Hartwall (vpj), Paul Bergqvist sekä Erkki Bäckman, joista kolme ensinmainittua valittiin uudelleen. Lisäksi uusina jäseninä hallitukseen valittiin Curt Lindbom ja Rafael Wolontis sekä henkilöstön edustajina Pertti Hernesniemi ja Erkki Kilpinen. Toimitusjohtajana koko tilikauden ajan on toiminut Jussi Länsiö.

Yhtiön tilintarkastajiksi valittiin Sixten Nyman, KHT, Felix Tallqvist sekä Anna Therman. Sixten Nymanin varatilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö KPMG Wideri Oy Ab.

Palkat, palkkiot ja korvaukset

Maksetut palkat ja palkkiot

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
Toimitusjohtajat ja hallituksen jäsenet	3 223	4 614	1 475	1 447
Muut palkat ja palkkiot	275 248	267 334	251 643	27 276

Tulevaisuuden näkymät

Hartwall parantaa edelleen kilpailukykyään jatkamalla kustannustehokkuuden kehittämistä tuotanto- ja logistiikkatoiminnoissaan. Kasvu haetaan kansainvälisestä liiketoiminnasta osallistumalla BBH:n toiminnan kehittämiseen sekä edistämällä Lapin Kulta -oluen vientiä.

Kotimaan olutmarkkinoiden kehittämiseksi Hartwall on tuonut markkinoille alan ensimmäisenä yhtiönä täysin uuden pakkauksen, 0,5 litran olutpullon. Maaliskuun 1. päivänä 1996 käynnistyi juomatölkkiä pantillinen kierrätysjärjestelmä, joka kasvattanee alan myyntiä. Suomen olutvero, joka on korkein kaikista EU-maista, ohjaa kuluttajien ostokäyttäytymistä kansantaloudellisesti epätarkoituksenmukaisella tavalla ulkomaille. Ellei valtiovalta harmonisoi olutveroa lähitulevaisuudessa lähemmäs eurooppalaista keskitasoa, heikkenee suomalaisen panimoteollisuuden ja sen liitännäisalojen kannattavuus ja työllistämiskyky.

Helsingissä 7.3.1996

Hallitus

Tuloslaskelma

milj. mk	konserni		emoyhtiö	
	1.1. - 31.12.1995	1.1. - 31.12.1994	1.1. - 31.12.1995	1.1. - 31.12.1994
1) LIIKEVAIHTO	1 721,3	1 744,4	1 497,0	606,4
Valmisteverastojen muutos	-39,5	-19,8	-42,9	-
Liiketoiminnan muut tuotot	14,3	6,1	13,1	8,4
Kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	492,5	471,3	425,6	362,9
Varastojen muutos	-14,6	-3,5	-0,4	-7,0
Ulkopuoliset palvelut	220,3	206,1	216,9	16,0
2) Henkilöstökulut	357,2	353,4	328,4	49,8
Vuokrat	59,5	68,4	89,6	24,5
Muut kulut	349,0	435,8	285,5	98,8
Kulut yhteensä	1 463,9	1 531,5	1 345,6	545,0
3) Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	148,3	115,9	109,8	48,3
LIIKEVOITTO	83,9	83,3	11,8	21,5
	4,9 %	4,8 %	0,8 %	3,5 %
4) Rahoitustuotot ja -kulut				
7) Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	0,6	-0,6	-	-
Osinkotuotot	2,6	2,0	8,4	2,0
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista	2,4	4,2	3,1	28,3
Kurs sierot	-0,3	0,4	0,2	2,1
Korkokulut	-40,2	-43,0	-40,5	-54,9
Muut rahoituskulut	-3,7	-4,9	-3,5	-3,6
Poistot käyttöomaisuusosakkeista	-	-1,9	-1,0	-121,9
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-38,6	-43,8	-33,3	-148,0
TULOS RAHOITUSERIEN JÄLKEEN	45,3	39,5	-21,5	-126,5
	2,6 %	2,3 %	-1,4 %	-20,9 %
5) Muut tuotot ja kulut				
Muut tuotot	-	-	-	51,7
Muut kulut	-	-	-62,0	-0,6
TULOS ENNEN VARAUKSIA JA VEROJA	45,3	39,5	-83,6	-75,4
	2,6 %	2,3 %	-5,6 %	-12,4 %
3) Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-	-	18,1	-2,1
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-	-	35,0	-
Välittömät verot				
Tilikaudelta	-23,4	-18,2	-4,8	-1,1
Aikaisemmilta tilikausilta	-5,5	-0,8	-5,5	-0,6
Laskennallisen verovelan muutos	2,7	8,6	-	-
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-14,2	-11,1	-	-
TILIKAUDEN TULOS	4,8	18,0	-40,8	-79,2
	0,3 %	1,0 %	-2,7 %	-13,0 %

Tase

VASTAAVAA milj. mk	konserni		emoyhtiö	
	31.12.1995	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1994
9) KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄVAIKUTTEISET SIOITUKSET				
Aineettomat hyödykkeet				
Liikearvo	28,3	24,0	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot	33,8	39,4	93,2	37,8
	62,1	63,4	93,2	37,8
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	135,3	134,9	109,2	63,0
Rakennukset ja rakennelmat	345,6	347,4	302,2	225,0
Koneet ja kalusto	392,5	336,8	284,0	237,9
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	56,2	84,6	29,2	20,1
	929,6	903,7	724,6	546,0
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
8) Tytäryhtiöosakkeet	-	-	40,4	275,9
8) Osakkuusyhtiöosakkeet	1,2	0,5	139,2	113,9
8) Muut osakkeet ja osuudet	11,8	41,1	11,8	34,6
	13,0	41,6	191,4	424,4
	1 004,7 62,8 %	1 008,7 60,9 %	1 009,2 65,6 %	1 008,2 61,0 %
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	239,5	224,9	212,1	211,5
Keskeneräinen tuotanto	14,1	15,8	9,1	12,5
Valmiit tuotteet	42,8	80,6	40,0	79,7
	296,4 18,5 %	321,3 19,4 %	261,2 17,0 %	303,7 18,4 %
Saamiset				
11) Myyntisaamiset	247,9	245,8	242,1	230,1
Lainasaamiset	1,4	1,2	1,4	0,8
Siirtosaamiset	26,5	47,9	13,4	38,0
Muut saamiset	10,8	8,3	8,7	66,9
	286,6 17,9 %	303,2 18,3 %	265,6 17,3 %	335,8 20,3 %
Rahat ja pankkisaamiset	12,5 0,8 %	23,3 1,4 %	3,5 0,2 %	5,4 0,3 %
	595,5 37,2 %	647,8 39,1 %	530,3 34,4 %	644,9 39,0 %
	1 600,2 100 %	1 656,5 100 %	1 539,5 100 %	1 653,1 100 %

VASTATTAVAA milj. mk	konserni				emoyhtiö			
	31.12.1995		31.12.1994		31.12.1995		31.12.1994	
13) OMA PÄÄOMA								
Sidottu oma pääoma								
Osakepääoma	51,3		45,0		51,3		45,0	
Muu sidottu pääoma	186,4		73,0		186,4		73,0	
	237,7	14,9 %	118,0	7,1 %	237,7	15,4 %	118,0	7,1 %
Vapaa oma pääoma								
Kertyneet voittovarot	218,5		214,9		92,1		191,0	
Tilikauden voitto	4,8		18,0		-40,8		-79,2	
	223,3	14,0 %	232,9	14,1 %	51,2	3,3 %	111,8	6,8 %
VÄHEMMISTÖOSUUS	57,3	3,6 %	59,9	3,6 %	-	0,0 %	-	0,0 %
VARAUKSET								
Kertynyt poistoero	-	-	-	-	193,3	12,6 %	156,4	9,5 %
Vapaaehtoiset varaukset								
Muut varaukset	-	-	-	-	98,4	6,4 %	133,4	8,1 %
14) Pakolliset varaukset	41,3	2,6 %	24,6	1,5 %	24,2	1,6 %	3,1	0,2 %
VIERAS PÄÄOMA								
15) Pitkäaikainen								
Joukkovelkakirjalainat	1,7		3,4		1,7		3,4	
Vaihtovelkakirjalainat	0,1		0,1		0,1		0,1	
Lainat rahoituslaitoksilta	26,5		37,8		26,5		37,5	
Eläkelainat	243,4		314,2		242,2		293,6	
Laskennallinen verovelka	84,8		87,5		-		-	
	356,5	22,3 %	443,0	26,7 %	270,5	17,6 %	334,6	20,2 %
11) Lyhytaikainen								
Joukkovelkakirjalainat	1,7		1,7		1,7		1,7	
Lainat rahoituslaitoksilta	12,6		30,0		12,6		29,8	
Eläkelainat	18,6		18,2		18,5		16,8	
Saadut ennakot	0,6		2,7		-		-	
Ostovelat	84,5		117,1		77,8		97,7	
Siirtovelat	331,2		408,3		316,4		419,5	
Muut lyhytaikaiset korottomat velat	11,5		8,7		8,3		1,1	
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	223,4		191,3		228,9		229,2	
	684,1	42,8 %	778,0	47,0 %	664,2	43,1 %	795,8	48,1 %
	1 600,2	100 %	1 656,5	100 %	1 539,5	100 %	1 653,1	100 %

Rahoitusanalyysi

milj. mk	konserni		emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
LIKETOIMINTA				
Tulorahoitus				
Liikevoitto	83,9	83,4	11,8	21,5
Poistot	148,3	115,9	109,8	48,3
Poistot sijoituksista	-	1,9	1,0	121,9
Rahoitustuotot ja -kulut	-38,6	-43,8	-33,3	-148,0
Satunnaiset erät	-	-	-	51,7
Verot	-26,2	-10,4	-10,4	-1,7
	167,4	147,0	78,9	93,7
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS				
Vaihto-omaisuus, lisäys (-),vähennys (+)	24,9	17,6	42,5	-6,9
Lyhytaikaiset liikesaamiset, lisäys (-),vähennys (+)	16,6	4,5	64,5	-200,3
Korottomat lyhytaikaiset velat, lisäys (+), vähennys (-)	-92,3	28,1	-119,8	415,4
	-50,8	50,2	-12,8	208,2
Liiketoiminnan kassavirta	116,6	197,2	66,1	301,9
INVESTOINNIT				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	185,0	157,8	-148,2	-102,0
Käyttöomaisuuden myyntituotot	-40,6	-10,1	36,9	2,3
	144,4	147,7	-111,3	-99,7
Kassavirta ennen rahoitusta	-27,8	49,5	-45,2	202,2
RAHOITUS				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24,9	28,8	23,5	24,3
Lainojen lyhennykset	-128,4	-124,9	-118,9	-106,2
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	32,1	64,5	30,3	-110,5
Osingot	-11,6	-9,4	-11,6	-9,4
Osakeanti	119,7	-	119,7	-
Vähemmistöosuus	-16,9	5,0	-	-
Muut rahoituserät	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
	19,7	-36,1	42,9	-201,9
Laskelman mukainen likvidien varojen lisäys/vähennys	-8,1	13,4	-2,3	0,3
Oikaisuerät	-2,7	-6,3	-	-
Taseen mukainen likvidien varojen lisäys (+), vähennys (-)	-10,8	7,1	-2,3	0,3

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja laskentaperiaatteet

Hartwall-konsernin tilinpäätös on laadittu Suomen lakien mukaisesti. Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyhtiön lisäksi kaikki Oy Hartwall Ab:n tytäryhtiöt (äänivalta >50 %) sekä kaikki Oy Hartwall Ab:n osakkuusyhtiöt (äänivalta 20-50%). Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Eliminoitaessa sisäistä osakkeenomistusta on tytäryhtiöiden omaksi pääomaksi laskettu hankintahetkellä olevan oman pääoman lisäksi hankintahetken varaukset vähennettynä piilevällä verovelalla. Vastaavasti piilevän verovelan osuus on sisällytetty muihin velkoihin.

Eliminoinnissa syntynyt ero on kohdistettu käyttöomaisuuteen siltä osin kuin käyttöomaisuuden käypä arvo tytäryhtiössä hankintahetkellä ylitti kirjanpitoarvon. Loppuosaa osakkeiden hankintamenoista on konsernitaseessa kohdistettu tytäryhtiöiden liikearvoihin. Käyttöomaisuuksille kohdistettua osaa on poistettu kyseisen kohteen poistosuunnitelman mukaisesti. Kotimaisten yhtiöiden osalta konsernin liikearvot on poistettu kokonaan. BBH:n omistamien tytäryhtiöiden hankinnasta syntyneestä liikearvosta on konsernitilinpäätöksessä tehty tasapoistot jaksotettuna todennäköiselle vaikutusajalleen, kuitenkin enintään kahdellekymmenelle vuodelle.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet on erotettu tuloslaskelmassa osuutena tilikauden tuloksesta ja taseessa osuutena omasta pääomasta.

Osakkuusyhtiöistä Pripps Ringnes AB:n kanssa puoliksi omistettu Baltic Beverages Holding AB on yhdistelty konsernitilinpäätökseen aikaisemmista vuosista poiketen ns. puolitusmenetelmällä, jolloin konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikista tuloslaskelman ja taseen riveistä BBH:n osalta 50 prosenttia. Omistususuutta vastaava osuus sisäisistä liiketapahtumista on eliminoitu. Puolitusmenetelmää vastaavat muutokset on tehty myös vertailuvuoden lukuihin.

Muiden osakkuusyhtiöiden kuin BBH:n osakkuusyhtiöosuus on laskettu omistususuutta vastaavana osuutena omistetun yhtiön tuloksesta huomioiden myös sisäisten liiketapahtumien katteet. Konsernin osuus

hankinnan jälkeen kertyneestä nettovarallisuudesta, sisäiset katteet eliminoiden, on lisätty konsernitaseeseen osakkuusyhtiön hankintamenoon ja konsernin omaan pääomaan.

Osakkuusyhtiö BBH:n tuloslaskelma on muunnettu Suomen markkoiksi käyttäen tilikauden keskikurssia ja taseen erät lukuunottamatta tilikauden tulosta käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Kurssimuutoksista johtuvat muutokset on kirjattu suoraan omaan pääomaan.

Liikevaihto

Liikevaihdon laskentaperiaatteita on muutettu vastaamaan kansainvälistä käytäntöä niin, että ulkopuolisille maksetut jakeluprovisiot ja myyntirahdit on kirjattu liiketoiminnan kuluihin.

Vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaamaan uutta käytäntöä.

Ulkomaanrahanmääräiset saatavat ja velat

Valuuttamääräiset saamiset ja velat on arvostettu taseessa tilinpäätöspäivän kurssiin. Kurssierot on kirjattu tilikauden tulokseen.

Tutkimus- ja tuotekehittelymenot

Tutkimus- ja tuotekehittelymenot on kirjattu sen tilikauden kuluiksi, jolloin ne ovat syntyneet.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoon tai sitä alhaisempaan todennäköiseen luovutushintaan. Valmistetun vaihto-omaisuuden hankintameno on luettu välittömien kustannusten lisäksi myös osuus hankinnan ja tuotannon välillisistä kustannuksista.

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuus on arvostettu taseeseen välittömään hankintamenoon vähennettynä tehdyillä suunnitelmapoistoilla. Lisäksi tasearvoon sisältyy tiettyihin maa-alueisiin ja rakennuksiin kohdistuvat arvonkorotukset, jotka on eritelty liitetiedoissa. Purkautuvat arvonkorotukset vähennetään suoraan taseen omasta pääomasta.

Leasing

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

Leasingsopimuksiin perustuvien sitoumusten mukaiset leasingmaksut tulevien vuosien osalta on esitetty vastuusitoumuksissa.

Eläkemenojen jaksotus

Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden eläketurva on pääosin hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkevakuutukset on jaksotettu vastaamaan tilinpäätöksen suoriteperusteisia palkkoja.

Aiemmin eläkesäätiöissä hoidettu lisäeläketurva on tilikauden aikana siirretty vakuutusyhtiölle ja tätä vastaava pakollisissa varauksissa ollut eläkevastuuvaraus on purettu. Pakollisissa varauksissa on käsitelty edelleen yhtiön suoritetuista eläkevastuusta johtuvien alkaneiden eläkkeiden osalta sekä henkilöstövähennyksistä johtuvat todennäköiset työttömyyseläkevastuut.

Tilinpäätössiirrot

Tilinpäätössiirtoja ovat vapaaehtoiset varaukset ja poistoero.

Konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä olevien vapaaehtoisten varausten ja poistoeron muutoksista on konsernitilinpäätöksessä erotettu tilikauden veroiksi laskennallinen osa lopun ollessa tilikauden tulosta. Samoin tilinpäätössiirtojen kertymä on konsernitaseessa jaettu vapaaksi omaksi pääomaksi ja verovelaksi.

Pakolliset varaukset

Pakollisina varauksina on taseessa esitetty erä, joihin on joko sopimusperäisesti tai muutoin sitouduttu, mutta jotka eivät ole vielä realisoituneet, kuten eläkevastuut ja vuokratulot. Pakollisten varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmaan ao. riville.

Välittömät verot

Tuloslaskelmassa on tilikauden verot esitetty erillään aikaisempien tilikausien veroista. Verot on laskettu suoriteperusteisesti. Myös piilevän verovelan muutos sisältyy veroihin. Vuonna 1996 tapahtuvan yhtiöverokannan muutos 25 %:sta 28 %:iin on huomioitu vuoden 1995 tuloksessa piilevän verovelan kasvuna. Konsernin sisäiseen osingonjakoon perustuva yhtiöveron hyvitys on eliminoitu konsernituloslaskelmassa kohdistamalla se välittömien verojen vähennykseksi.

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

1. Liikevaihto markkina-alueittain

1 000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
Suomi	1 451 800	1 578 084	1 416 315	606 447
Ruotsi	38 770	36 255	38 770	-
Baltia ja Venäjä	228 604	127 931	39 849	-
Muut	2 100	2 160	2 100	-
Yhteensä	1 721 274	1 744 430	1 497 034	606 447

2. Henkilöstökulut ja luontaisedut

1 000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
Palkat	257 421	265 166	232 394	33 757
Luontaisedut	4 842	6 620	4 419	1 290
Eläkekulut	51 548	43 429	54 528	9 704
Muut henkilösivukulut	48 253	44 842	41 465	6 308
Yhteensä	362 064	360 058	332 806	51 059

Hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajille ei ole maksettu osapalkkioita toimintavuoden aikana.

3. Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot

1 000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
Liikearvo	1 753	1 383	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot	16 325	12 253	11 117	9 636
Maa-alueet	8 000	9 401	-	-
Rakennukset ja rakennelmat	36 964	18 522	33 351	9 569
Koneet ja kalusto	85 286	74 383	65 350	29 114
Yhteensä	148 328	115 942	109 818	48 319
Poistoeron muutos:				
Muut pitkävaikutteiset menot	-1 086	493	-825	50
Rakennukset ja rakennelmat	-15 742	2 755	-15 722	-94
Koneet ja kalusto	-8 893	-6 062	-1 651	1 041
Konsernieliminoinnit	2 331	10 771	-	-
Myydyn käyttöomaisuuden poistoeron oikaisu	1 954	490	54	1 114
Yhteensä	-21 436	8 447	-18 144	2 111

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu konsernissa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alku- peräisestä hankintahinnasta.

8. Osakkeet ja osuudet

KONSERNIYRITYKSET *

1 000 mk	Konsernin omistus-osuus -%	Konsernin osuus omasta pääomasta	Emoyhtiön omistamien osakkeiden			Viimeksi laaditun tilinpäätöksen voitto/tappio
			Lukumäärä	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	
Hartwall-Juomat Oy	100	7 158	10 000	10 000	10 008	27
Hartwa-Trade Oy Ab	80	1 320	3 240	10	1 463	940
Helepark Oy	100	39	402	40	42	0
Oy CC Cold Drink Ab	75	30 439	1 077 366	26 934	27 786	3 451
Lapin Kultta Oy	100	117	100	100	100	28
Kiinteistö Oy Ristipellontie 13	100	30	1 908	10	1 020	0
Yhteensä		39 103		37 094	40 419	4 446

OSAKKUUSYHTIÖT *

1 000 mk	Konsernin omistus-osuus -%	Konsernin osuus omasta pääomasta	Emoyhtiön omistamien osakkeiden			Viimeksi laaditun tilinpäätöksen voitto/tappio
			Lukumäärä	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	
Baltic Beverages Holding AB	50	163 960	10 000	SEK 1 000	138 162	44 472
Cool Drinks International Oy Ab	50	2 142	10 000	1 000	1 000	2 403
Lappeenrannan Panimo Oy	25	-1 000	100 000	500	0	-4 433
Yhteensä		165 102			139 162	42 442

BALTIC BEVERAGES HOLDING AB:N TYTÄRYHTIÖT *

	Saku, Viro	Aldaris, Latvia	Baltika, Venäjä	Kalnapiilis, Liettua	BBT, Liettua	BBE, Viro	Yhteensä
BBH:n omistusosuus-%	75	75	70	86	100	100	
Konsernin omistusosuus-%	38	38	35	43	50	50	
BBH:n kirjanpitoarvo (1000 SEK)	82 048	107 898	174 193	76 155	385	252	440 931

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Liikearvo	10-20 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5-20 vuotta
Rakennukset	20-40 vuotta
Rakennelmat	5-20 vuotta
Koneet ja kalusto	5-15 vuotta

4. Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
Kurssierot				
Kurssivoitot	1 613	3 547	198	2 114
Kurssitappiot	-1 929	-3 195	-	-
	-316	352	198	2 114

Konsernin sisäiset rahoitustuotot ja -kulut

Konserniyhtiöiltä saadut rahoitustuotot				
Osinkotuotot			5 819	-
Korkotuotot			1 839	27 527
Konserniyhtiöille suoritettavat rahoituskulut				
Korkokulut			2 550	20 057

5. Satunnaiset tuotot ja kulut

1 000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
Saatu konserniavustus	-	-	-	51 700
Fuusiotappio	-	-	-62 036	-619

6. Pakollisten varausten muutos

1 000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
Vuokrat	7 000	3 119	7 000	3 119
Henkilöstökulut	9 781	-1 777	14 046	-
Yhteensä	16 781	1 342	21 046	3 119

7. Osakkuusyhtiöt (pl. BBH)

1 000 mk	Konserni	
	1995	1994
Osuus tuloksesta	605	-638
Osuus omasta pääomasta	1 142	538
Osakkeiden kirjanpitoarvo	1 000	2 000

MUUT OSAKKEET JA OSUUDET

	Kpl	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	
			E moyhtiön suora omistus	Välill. omistus tytäryhtiön kautta
Vakuutusosakeyhtiö Sampo	15 076	302	4 484	-
MTV Oy	868	434	1 563	-
Oy Navarino Ab	19 256	1 926	1 445	-
As Oy Suikkilan Kartano	376	2	1 422	-
As Oy Joutiainen	180	455	455	-
Lahden Seurahuoneen Kiint Oy	4	200	200	-
Oy Nordgolf	4	100	120	-
Muut osakkeet ja osuudet	-	-	2 108	14
Yhteensä			11 797	14

* Kaikilla tilikausi päättyy 31.12.1995.

Tilikautena on tehty arvonalennus Lappeenrannan Panimon osakkeisiin 1,0 Mmk. Osakkuusyhtiöiltä ei ole saatu osinkoja.

9. Käyttöomaisuus

1 000 mk	Konserni		E moyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
<u>Liikearvo</u>				
Hankintamenot 1.1.	28 440	23 424	-	-
Lisäykset 1.1.-31.12.	6 025	5 016	-	-
Vähennykset 1.1.-31.12.	0	0	-	-
Hankintameno 31.12.	34 465	28 440	-	-
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-6 203	-4 450	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	28 262	23 991	-	-

Kokonais- ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 1.1.	0	0	-	-
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	0	0	-	-
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	0	0	-	-

Kokonais- ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	0	0	-	-
---	---	---	---	---

Muut pitkävaikutteiset menot

Hankintamenot 1.1.	141 631	141 274	136 966	124 607
Lisäykset 1.1.-31.12.	11 250	5 424	69 439	1 727
Vähennykset 1.1.-31.12.	-8 326	-5 067	-7 325	-292
Fuusio, lisäykset	0	0	3 690	10 924
Hankintameno 31.12.	144 555	141 631	202 770	136 966
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-110 695	-102 262	-109 589	-99 152
Kirjanpitoarvo 31.12.	33 860	39 369	93 181	37 814

Kokonais- ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 1.1.	2 880	2 502	2 443	1 433
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	0	415	0	1 010
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	-1 285	-37	-1 241	-

Kokonais- ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	1 595	2 880	1 202	2 443
---	-------	-------	-------	-------

Maa- ja vesialueet

Hankintamenot 1.1.	144 267	144 556	62 953	63 171
Lisäykset 1.1.-31.12.	9 131	-	6 630	-
Vähennykset 1.1.-31.12.	-726	-289	0	-218
Fuusio, lisäykset	-	-	39 622	-
Hankintameno 31.12.	152 672	144 267	109 205	62 953
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-17 401	-9 401	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	135 271	134 866	109 205	62 953

Maa- ja vesialueiden hankinta-
menoon sisältyvät arvonorotukset

Arvonorotukset 1.1.	20 500	20 500	4 500	4 500
Lisäykset 1.1.-31.12.	-	-	-	-
Vähennykset 1.1.-31.12.	-	-	-	-
Fuusio, lisäykset	-	-	16 000	-
Arvonorotukset 31.12.	20 500	20 500	20 500	4 500

Rakennukset ja rakennelmat

Hankintamenot 1.1.	531 058	520 210	326 290	254 073
Lisäykset 1.1.-31.12.	37 056	12 316	19 912	1 059
Vähennykset 1.1.-31.12.	-2 062	-1 468	-759	-303
Fuusio, lisäykset	0	0	154 385	71 461
Hankintameno 31.12.	566 052	531 058	499 828	326 290
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-220 416	-183 615	-197 591	-101 263
Kirjanpitoarvo 31.12.	345 637	347 443	302 237	225 027

1 000 mk	Konserni		E moyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
Kokonais- ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 1.1.	49 965	46 889	49 946	41 667
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	-	3 173	14 513	8 376
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	-9 991	-97	-7 771	-97

Kokonais- ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	39 974	49 965	56 688	49 946
---	--------	--------	--------	--------

Rakennusten hankintameno sisältyvät arvonorotukset				
Arvonorotukset 1.1.	52 450	52 450	8 000	8 000
Lisäys 1.1.-31.12.	-	-	-	-
Vähennys 1.1.-31.12.	-8 000	-	-8 000	-
Fuusio, lisäykset	-	-	44 450	-
Arvonorotukset 31.12.	44 450	52 450	44 450	8 000

Koneet ja kalusto

Hankintamenot 1.1.	974 028	900 840	646 427	499 219
Lisäykset 1.1.-31.12.	154 184	87 454	78 740	20 729
Vähennykset 1.1.-31.12.	-11 012	-14 265	-8 550	-1 928
Fuusio, lisäykset	0	0	246 854	128 407
Hankintameno 31.12.	1 117 200	974 028	963 471	646 427
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-724 725	-637 266	-679 471	-408 465
Kirjanpitoarvo 31.12.	392 475	336 762	284 000	237 962

Kokonais- ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 1.1.	105 650	99 475	104 015	76 707
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	1 126	7 198	32 486	27 308
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	-3 285	-1 023	-1 132	-

Kokonais- ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	103 491	105 650	135 369	104 015
---	---------	---------	---------	---------

Ennakkomaksut ja

keskenäiset hankinnat

Hankintamenot 1.1.	84 625	37 900	20 084	740
Lisäykset 1.1.-31.12.	39 618	62 909	28 944	482
Vähennykset 1.1.-31.12.	-68 035	-16 183	-19 829	-740
Fuusio, lisäykset	0	0	-	19 602
Kirjanpitoarvo 31.12.	56 208	84 625	29 199	20 084

Osakkeet ja osuudet

Hankintamenot 1.1.	41 592	36 753	424 395	475 484
Lisäykset 1.1.-31.12.	905	7 158	27 642	80 360
Vähennykset 1.1.-31.12.	-29 543	-2 319	-30 354	-122 054
Fuusio, vähennykset	0	0	-234 584	-10 016
Fuusio, lisäykset	0	0	4 279	621
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 954	41 592	191 378	424 395

Kirjanpitoarvosta 31.12.
tuotantokoneiden ja -laitteiden
osuus

	333 233	275 799	235 585	186 022
--	---------	---------	---------	---------

10. Käyttöomaisuuden verotusarvot

1 000 mk	Konserni		E moyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
Maa-alueet	18 494	16 132	7 917	6 189
Rakennukset	249 460	220 608	143 545	127 135
Osakkeet ja osuudet	12 260	18 778	187 229	198 622

Mikäli verotusarvoa ei ole ollut käytettävissä, on esitetty kirjanpitoarvo

11. Rahoitusomaisuus

1 000 mk	E moyhtiö	
	1995	1994
Myyntisaamiset konserniyhtiöt	5 978	10 099
Myyntisaamiset osakkuusyhtiöt	17 305	14 202
Lainasaamiset konserniyhtiöt	-	-
Siirtosaamiset konserniyhtiöt	833	1 575
Siirtosaamiset osakkuusyhtiöt	156	450
Muut saamiset konserniyhtiöt	2 336	62 967
Ostovelat konserniyhtiöt	529	1 853
Ostovelat osakkuusyhtiöt	418	631
Siirtovelat konserniyhtiöt	948	33 667
Siirtovelat osakkuusyhtiöt	981	-
Muut korott. velat konserniyhtiöt	1 756	753
Muut korott.velat osakkuusyhtiöt	641	21
Muut koroll.velat konserniyhtiöt	28 367	42 749

Yhden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua maksettavaksi erääntyviä saamisista seuraavasti:

	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
1 000 mk				
Myyntisaamiset	3 601	2 550	3 601	-
Lainasaamiset	1 008	1 048	1 008	766
Yhteensä	4 609	3 598	4 609	766

Hallituksen jäseniltä tai toimitusjohtajilta ei ole lainasaamisita.

12. Johdon eläkesitoumukset

Konserniin kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajien eläkeiäksi on sovittu 60-65 vuotta. Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta.

13. Oma pääoma

	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
1 000 mk				
Osakepääoma 1.1.	45 000	45 000	45 000	45 000
Osakeanti	6 300	-	6 300	-
Osakepääoma 31.12.	51 300	45 000	51 300	45 000
Emissiovoitto 1.1.	73 000	73 000	73 000	73 000
Osakeanti	113 400	-	113 400	-
Emissiovoitto 31.12.	186 400	73 000	186 400	73 000
Sidottu oma pääoma yhteensä 31.12.	237 700	118 000	237 700	118 000
Vapaa oma pääoma 1.1.	232 902	230 608	111 770	200 477
Osingonjako	-11 600	-9 350	-11 600	-9 350
Lahjoitukset	-107	-128	-107	-128
Arvonkorotusten muutokset	-	-	-8 000	-
Muuntoero	-2 740	-6 272	-	-
Tilikauden tulos	4 847	18 044	-40 822	-79 229
Vapaa oma pääoma 31.12.	223 302	232 902	51 241	111 770
Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero	-231 725	-245 161	-	-
Piilevä verovelka	64 883	61 290	-	-
Jakokelpoiset varat	56 460	49 031	51 241	111 770

Emoyhtiön osakepääoma jakautuu osakelajeittain seuraavasti:

	1995		1994	
	kpl	1000 mk	kpl	1000 mk
A-Sarja (1 ääni/osake)	8 780 000	43 900	7 000 000	35 000
K-Sarja (20 ääntä/osake)	1 480 000	7 400	2 000 000	10 000

14. Varaukset

	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
1 000 mk				
Pakolliset varaukset				
Henkilöstökulut	31 226	21 445	14 046	-
Vuokrat	10 119	3 119	10 119	3 119
Yhteensä	41 345	24 564	24 165	3 119

15. Vieras pääoma

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua

	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
1 000 mk				
Rahalaitoslainat	14 284	1 393	14 284	1 393
Eläkelainat	179 373	251 708	178 515	167 229
Yhteensä	193 657	253 101	192 799	168 622

Vuoden 1994 optiolainasta on maksamatta 50 tmk.

Optiotodistusten merkintäajat ovat seuraavat:

	Merkintäaika
Litt.A, 4* 6250 kpl A-osakkeita	1.9.1998-31.1.1999
Litt.B, 4* 6250 kpl A-osakkeita	1.9.1999-31.1.2000
Litt.C, 4* 6250 kpl A-osakkeita	1.9.2000-31.1.2001
Litt.D, 4* 6250 kpl A-osakkeita	1.9.2001-31.1.2002

Merkintähinta on 82 mk/osake.

Joukkovelkakirjalainat

	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
1 000 mk				
Joukkovelkairjalaina 1988-1997, 10 %	1 714	3 429	1 714	3 429
- vuotuinen lyhennys	1 714	1 714	1 714	1 714
Yhteensä	3 428	5 143	3 428	5 143

16. Vastuositoumukset

Annetut pantit ja vastuositoumukset

	Konserni		Emoyhtiö	
	1995	1994	1995	1994
1 000 mk				
a) Omasta velasta				
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin	278 961	295 975	278 961	163 000
Yrityskiinnitykset	120 000	120 000	120 000	120 000
b) Konserniyhtiön velasta				
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin	-	750	-	1 450
Takaukset	-	3 778	-	2 511
c) Osakkaiden puolesta				
Takaukset	1 127	1 038	1 127	1 038
d) Johdon puolesta				
Takaukset	35	46	35	46
e) Muiden puolesta				
Takaukset	56 032	63 053	56 032	62 830
f) Muut omat vastuut				
Leasingvastuut				
kiinteistöleasing				
seuraava vuosi	12 000	12 000	12 000	12 000
jäljellä oleva vastuu	84 000	96 000	84 000	96 000
muut leasingvastuut				
seuraava vuosi	32 393	36 481	31 708	35 928
jäljellä oleva vastuu	61 655	58 414	60 091	58 389
Eläkevastuut	-	-	17 180	21 110
g) Yhteensä				
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin	278 961	296 725	278 961	164 450
Yrityskiinnitykset	120 000	120 000	120 000	120 000
Takaukset	57 194	67 915	57 194	66 425
Eläkevastuu	-	-	17 180	21 110
Muut vastuut	190 048	202 895	187 799	202 317

Osakkuusyhtiöitä koskevia vastuuta ei ole.

Johdannaisvastuita ei ole.

Voitonjakoehdotus

Konsernin vapaa oma pääoma on konsernitaseen 31.12.1995 mukaan 223 302 185,54 markkaa, josta jakokelpoiset varat ovat 56 460 063,00 markkaa. Emoyhtiön vapaa oma pääoma taseen 31.12.1995 mukaan muodostuu seuraavasti:

voittovarot edellisiltä vuosilta	92 062 511,76	markkaa
tilikauden tulos	-40 821 471,07	markkaa
	<u>51 241 040,69</u>	<u>markkaa</u>

Osinkoon oikeuttavia osakkeita on yhteensä 10 260 000 kappaletta.

Hallitus ehdottaa, että vapaa pääoma käytetään seuraavalla tavalla:

osakkeenomistajille maksetaan osinkoa vuodelta 1995		
1,50 mk A-osakkeelta	13 170 000,00	markkaa
1,10 mk K-osakkeelta	1 628 000,00	markkaa
	<u>14 798 000,00</u>	<u>markkaa</u>

hallituksen käytettäväksi yleis-
hyödyllisiin tarkoituksiin varataan

	<u>200 000,00</u>	<u>markkaa</u>
--	-------------------	----------------

käyttämättömiksi voittovaroiksi jää

	<u>36 243 040,69</u>	<u>markkaa</u>
--	----------------------	----------------

Helsingissä, 7. päivänä maaliskuuta 1996

Gustav von Hertzen

Erik Hartwall

Paul Bergqvist

Pertti Hernesniemi

Erkki Kilpinen

Curt Lindbom

Rafael Wolontis

Jussi Länsiö
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Oy Hartwall Ab:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Oy Hartwall Ab:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1995. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelmat, taseet, rahoituslaskelmat ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja yhtiön hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitoaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa ja vastuuvapaus voidaan myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voittovarojen käyttämiseksi on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme perehtyneet tilikauden aikana julkistettuihin osavuositarkastuksiin. Käsityksemme mukaan osavuositarkastukset on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Helsinki, 14. päivänä maaliskuuta 1996

Sixten Nyman
KHT

Felix Tallqvist

Anna Therman

Konsernin tunnusluvut

		1991	1992	1993	1994	1995
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	Mmk	1 808,1	1 807,1	1 654,4	1 744,4	1 721,3
Muutos	%	6,2	-0,1	-8,5	5,4	-1,3
Poistot suunnitelman mukaan	Mmk	99,7	121,1	121,5	115,9	148,3
Liikevoitto	Mmk	117,2	29,3	78,7	83,4	83,9
osuus liikevaihdosta	%	6,5	1,6	4,8	4,8	4,9
+/- Rahoitustuotot ja -kulut	Mmk	-69,1	-71,8	-64,6	-43,8	-38,6
Tulos rahoituserien jälkeen	Mmk	48,1	-42,4	14,1	39,5	45,3
osuus liikevaihdosta	%	2,7	-2,3	0,9	2,3	2,6
Tilikauden verot	Mmk	-5,7	16,6	-4,0	-9,6	-20,7
Tulos rahoituserien jälkeen	Mmk	42,4	-25,8	10,0	29,9	24,6
./ tilikauden verot	Mmk	42,4	-25,8	10,0	29,9	24,6
osuus liikevaihdosta	%	2,3	-1,4	0,6	1,7	1,4
Tase						
Käyttöomaisuus	Mmk	966,4	990,9	978,8	1 008,6	1 004,7
Vaihto-omaisuus	Mmk	300,8	321,6	338,9	321,3	296,4
Saamiset	Mmk	394,5	390,0	307,7	303,2	286,6
Rahat ja pankkisaamiset	Mmk	9,2	35,9	16,1	23,3	12,5
Oma pääoma	Mmk	372,6	338,7	348,6	350,9	461,0
Vähemmistöosuus	Mmk	18,4	40,5	43,9	59,9	57,3
Korollinen vieras pääoma	Mmk	612,8	686,9	620,3	596,7	528,0
Koroton vieras pääoma	Mmk	667,1	672,3	628,7	648,9	553,9
Taseen loppusumma	Mmk	1 670,9	1 738,4	1 641,5	1 656,4	1 600,2
Tunnusluvut						
Oman pääoman tuotto	ROE	11,6	-6,7	2,6	7,4	5,3
Sijoitetun pääoman tuotto	ROI	12,6	2,8	7,7	8,8	8,7
Korkokate		2,9	2,1	3,1	4,1	5,4
Omavaraisuusaste	%	23,4	21,8	24,0	24,8	32,4
Velkaantumisaste		1,6	1,8	1,6	1,5	1,0
Bruttoinvestoinnit						
käyttöomaisuuteen	Mmk	149,2	148,7	121,5	157,8	185,0
osuus liikevaihdosta	%	8,3	8,2	7,3	9,0	10,7
Henkilöstö keskimäärin		2 496	3 201	3 395	3 108	3 294

Edellisen vuoden tiedot muutettu vertailukelpoisiksi koskien tilikauden aikana tehtyjä muutoksia liikevaihdon laskennassa sekä osakkuusyhtiö BBH:n käsittelyssä konsernitilinpäätöksessä.

Tilikauden veroihin laskettu mukaan laskennallisen verovelan muutos.

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Oman pääoman tuotto ROE	$\frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen} \cdot \text{tilikauden verot}}{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus, keskimäärin tilikauden aikana}}$
Sijoitetun pääoman tuotto ROI	$\frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{taseen loppusumma} \cdot \text{koroton vieras pääoma} \cdot \text{pakolliset varaukset, keskimäärin tilikauden aikana}}$
Korkokate	$\frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen} + \text{poistot} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{korko- ja muut rahoituskulut}}$
Omavaraisuusaste	$\frac{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{taseen loppusumma} \cdot \text{saadut ennakot}}$
Velkaantumisaste	$\frac{\text{korollinen vieras pääoma}}{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}$

Osakekohtaiset osakeantioikaistut tunnusluvut

		1991	1992	1993	1994	1995
Tulos/osake (EPS)	mk	4,76	-2,69	1,06	2,08	1,11
Oma pääoma/osake	mk	41,41	37,64	38,73	38,62	44,50
Osinko/osake						
A-osake	mk	1,20	1,00	1,15	1,40	1,50 *)
K-osake	mk	0,80	0,65	0,65	0,90	1,10 *)
Osinko/tulos	%	23,3	-34,3	97,9	61,7	143,0
A-osake						
Efektiivinen osinkotuotto	%	2,5	2,2	1,5	2,1	1,9
P/E-luku		10,23	-16,54	73,58	32,21	72,97
Osakeantioikaistut kurssit						
keskikurssi	mk	46,83	61,43	57,94	80,20	71,22
alin kurssi	mk	32,00	40,00	40,00	62,00	55,00
ylin kurssi	mk	52,00	78,70	80,00	91,00	83,00
kurssi kauden lopussa	mk	48,70	44,50	78,00	67,00	81,00
Vaihdon kehitys	1 000 kpl	158	142	316	623	680
A-osakkeiden kokonaismäärästä	%	2,3	2,0	4,5	8,9	7,7
Osakekannan markkina-arvo tilikauden lopussa						
A-osakkeet	Mmk	341	312	546	469	711
Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä						
A-osake	1 000 kpl	7 000	7 000	7 000	7 025	7 481
Osakesarjat yhteensä	1 000 kpl	9 000	9 000	9 000	9 025	9 352
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa						
A-osake	1 000 kpl	7 000	7 000	7 000	7 100	8 880
Osakesarjat yhteensä	1 000 kpl	9 000	9 000	9 000	9 100	10 360

*) Hallituksen ehdotus

Edellisen vuoden tiedot muutettu vertailukelpoiksi koskien tilikauden aikana tehtyjä muutoksia liikevaihdon laskennassa sekä osakkuusyhtiö BBH:n käsittelyssä konsernitilinpäätöksessä.

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Tulos/osake (EPS)	$\frac{\text{tulos rahoitusserien jälkeen./tilikauden verot./ vähemmistöosuus}}{\text{tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä}}$
Oma pääoma/osake	$\frac{\text{osakeantioikaistu oma pääoma}}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$
Osinko/osake	$\frac{\text{tilikauden osinko}}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$
Osinko/tulos	$\frac{\text{tilikauden osinko}}{\text{tulos rahoitusserien jälkeen./tilikauden verot./ vähemmistöosuus}}$
Efektiivinen osinkotuotto	$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{osakeantioikaistu pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}}$
P/E-luku	$\frac{\text{osakeantioikaistu pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}}{\text{tulos/osake (EPS)}}$
Osakekannan markkina-arvo	tilikauden lopussa oleva osakkeiden määrä kerrottuna saman hetken pörssikurssilla

Tietoa osakkeista

Osakepääoma ja osakkeet

Vuoden 1995 elokuussa 520 000 Oy Hartwall Ab:n K-osaketta muunnettiin A-osakkeiksi suhteessa 1:1.

Lokakuun 20. päivä hallitus korotti Hartwallin osakepääomaa 6,3 milj. markalla toteuttamalla 1 260 000 A-osakkeen suunnatun annin ruotsalais-norjalaiselle Pripps Ringnes AB:lle. Yhtiön osakepääoma nousi siten 51,3 milj. markkaan.

Hartwallin osakekanta muodostuu K-osakkeiden muunnon sekä suunnatun osakeannin jälkeen kaikkiaan 10 260 000 osakkeesta, jotka jakautuvat 1 480 000 K-osakkeeseen ja 8 780 000 A-osakkeeseen, joista jälkimmäistä on noteerattu Helsingin Arvopaperipörssissä 1.7.1994 lähtien. Kaikkien osakkeiden nimellisarvo on viisi markkaa kappaleelta.

Jokainen A-osake oikeuttaa äänestämään yhtiökokouksessa yhdellä ja jokainen K-osake 20 äänellä. A-osakkeet oikeuttavat vähintään kaksi prosenttiyksikköä suurempaan osinkoon kuin K-osakkeet.

Hallituksella on voimassa yhtiökokouksen 6.4.1995 sille antama valtuutus päättää 30.6.1996 mennessä osakepääoman korottamisesta yhteensä enintään yhdeksällä milj. markalla siten, että yhteensä voidaan antaa merkittäväksi enintään 1 800 000 kpl viiden markan nimellisarvoisia A-osakkeita. Merkintä voidaan suorittaa myös apporttiomaisuutta vastaan.

Oy Hartwall Ab:n hallitus esittää 28.3.1996 kokoontuvalle yhtiökokoukselle, että se valtuuttaa hallituksen yhden vuoden aikana 1.7.1996 lukien päättämään osakepääoman korottamisesta enintään kymmenellä milj. markalla, siten että yhteensä voidaan antaa enintään kaksi milj. kappaletta viiden markan nimellisarvoisia A-osakkeita.

Pörssivuosi 1995

Hartwallin A-osakkeita vaihdettiin kaikkiaan 679 685 kappaletta, vaihdon arvolla noin 48,4 milj. markkaa. Vaihdon osuus A-osakkeiden kokonaismäärästä oli 7,7 prosenttia.

Kurssi oli alimmillaan heinä- ja syyskuussa 55 mk ja ylimmillään marraskuussa 83 mk. Vuoden keskipurssi oli 71,22 mk. Osakkeenomistajia oli joulukuun viimeisen päivän rekisteritietojen mukaan 3 180.

Osakepääoman rakenne 31.12.1995

	Osakkeita kpl	Osuus osakkeista %	Osuus äänistä %
K-osakkeet	1 480 000	14,4	77,1
A-osakkeet	8 780 000	85,6	22,9
Yhteensä	10 260 000	100,0	100,0

10 suurinta osakkeenomistajaa 31.12.1995 osakerekisterin mukaan

	Osakkeet kpl	Osuus osakekannasta %	Osuus äänistä %
Hartwall-Yhtiöt Oy			
– K-osakkeet	1 180 000	11,5	61,5
– A-osakkeet	46 720	0,5	0,1
	1 226 720	12,0	61,6
Pripps Ringnes AB			
– K-osakkeet	300 000	2,9	15,6
– A-osakkeet	1 800 000	17,5	4,7
	2 100 000	20,5	20,3
P.G. Hartwallin kuolinpesä	1 061 000	10,3	2,8
Merita Pankki Oy, hall. rek	578 073	5,6	1,5
Hartwall John	452 960	4,4	1,2
Hartwall Erik	387 610	3,8	1,0
Hartwall K Ky	353 415	3,4	0,9
Gösta Hartwallin kuolinpesä	335 520	3,3	0,9
Therman Robert	335 000	3,3	0,9
Therman Henrik	295 840	2,9	0,8
Yhteensä 10 suurinta	7 126 138	69,5	91,8
Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja*)	450 660	4,4	1,2

*) Omistusosuus optiotodistuksista 100 %, niiden nojalla saatava ääniosuus 0,3 %.

Omistusrakenne 31.12.1995

	Omistajia kpl	Osakkeet kpl	Äänimäärä
Kotitaloudet ja yksityishenkilöt	3 002	5 508 657	5 508 657
Yksityiset yritykset	141	1 639 492	24 059 492
Rahoituslaitokset	17	197 300	197 300
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	10	4 620	4 620
Ulkomaat	5	2 101 155	7 801 155
Hallintarekisteröidyt osakkeet		786 923	786 923
Yhteensä		10 238 147	38 358 147

Osakkaat omistuksen mukaan 31.12.1995

Osakkeita/ osakas	Osakkaiden määrä	%-osuus	Osakkeiden määrä	%-osuus
1-99	1 478	46,5	51 140	0,5
100-999	1 584	49,8	258 964	2,5
1 000-9 999	63	2,0	184 231	1,8
10 000-99 999	36	1,1	1 155 622	11,3
100 000-999 999	15	0,5	4 200 270	41,0
yli 1 000 000	3	0,1	4 387 920	42,9
Yhteensä	3 179	100,0	10 238 147	100,0

Hallinto ja organisaatio

Hallitus

Gustav von Herten, 65
vuorineuvos,
hallituksen puheenjohtaja 1982 lähtien

Erik Hartwall, 54
toimitusjohtaja, Hartwall-Yhtiöt Oy,
hallituksen varapuheenjohtaja 1989 lähtien

Paul Bergqvist, 50
konsernijohtaja, Pripps Ringnes AB,
hallituksen jäsen 1993 lähtien

Curt Lindbom, 53
toimitusjohtaja, Oy Hackman Ab,
hallituksen jäsen 1995 lähtien

Rafael Wolontis, 62
valtiotieteen maisteri
hallituksen jäsen 1981-88 sekä 1995 lähtien

Pertti Hernesniemi, 39
pääluottamus mies, Hartwallin työntekijäedustaja
hallituksen jäsen 1995 lähtien

Erkki Kilpinen, 47
Hartwallin toimihenkilöedustaja
hallituksen jäsen 1995 lähtien

Tilintarkastajat

Sixten Nyman, KHT
KPMG Wideri Oy Ab

Felix Tallqvist

Anna Therman

Oy Hartwall Ab:n johto

Jussi Länsiö, 44
toimitusjohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1994

Ralf Hollmén, 47
myyntijohtaja,
varatoimitusjohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1985

Markku Sirén, 48
talousjohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1994

Rolf Therman, 52
tekninen johtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1992

Markku Tolonen, 52
johtaja, liike-
toimintojen kehitys,
yhteiskuntasuhteet,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1992

Timo Mänty, 35
markkinointijohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1993

Emo-, tytär- ja osakkuusyhtiöt ja niiden johto

Erik Hartwall, 54
toimitusjohtaja,
Hartwall-Yhtiöt Oy
Oy Hartwall Ab:n emoyhtiö on tammikuussa
1988 perustettu Hartwall-Yhtiöt Oy -niminen
holding-yhtiö. Sen kaikki omistajat, 35 hen-
kilöä, ovat suoraan alenevassa polvessa Hart-
wallin perustajan Victor Hartwallin jälkeläisiä.

Henrik Therman, 58
toimitusjohtaja,
Baltic Beverages Holding AB
BBH on Hartwallin ja ruotsalais-norjalaisen
Pripps Ringnesin puoliksi omistama osak-
kuusyhtiö, joka harjoittaa panimotoimintaa
Virossa, Latviassa ja Liettuassa sekä Pieta-
rissa. Yhtiö on perustettu vuonna 1991.

Ahti Mattila, 51
toimitusjohtaja,
Hartwa-Trade Oy Ab
Hartwa-Trade on Hartwallin omistama
alkoholiagentuuri, joka markkinoi ja tuo
maahan väkeviä alkoholijuomia, viinejä ja
oluita.

Torkel Tallqvist, 32
toimitusjohtaja,
Oy CC Cold Drink Ab
Hartwallin omistusosuus tytäryhtiöstään
Coca-Cola Cold Drinkistä on 75 % ja Coca-Cola
Companyn 25 %. CCCD huolehtii juoma-
automaattien ja -laitteiden kautta tapahtu-
vasta virvoitusjuomamyynnistä. Yhtiö aloitti
toimintansa vuonna 1993.

Yhteystiedot

Oy Hartwall Ab

URL: <http://www.hartwall.fi>

	Käyntiosoite Puhelin	Postiosoite Telekopio
Pääkonttori	Ristipellontie 2-4 (90) 54021	PL 31, 00391 Helsinki (90) 5402 453 (90) 5402 528 (viestintä)
Hartwa-Trade Oy Ab	Konalantie 47 C (90) 54021	PL 23, 00391 Helsinki (90) 5402 526
Oy CC Cold Drink Ab	Konalantie 47 A (90) 5402 300	PL 84, 00391 Helsinki (90) 5402 597
Tehtaat		
Helsinki	Ristipellontie 2-4 (90) 54021	PL 31, 00391 Helsinki (90) 5402 453
Lahti	Kolkankatu 17 (918) 86211	PL 44, 15101 Lahti (918) 7521 552
Tornio	Lapinkullankatu 1 (9698) 43366	PL 33, 95401 Tornio (9698) 433 601
Myynti		
Valtakunnallinen tilauskeskus	9800 - 52332	(90) 5402 512
Etelä-Suomi	Ristipellontie 2-4 (90) 54021	PL 31, 00391 Helsinki (90) 5402 273
Lounais-Suomi	Pereentie 155 (931) 3693 111	33950 Pirkkala (931) 3693 240
Kaakkois- ja Itä-Suomi	Kasaajankatu 13 (918) 86211	15520 Lahti (918) 7822 233
Länsi- ja Pohjois-Suomi	Runsorintie 5 (961) 3569 221	65380 Vaasa (961) 3569 175

Baltic Beverages Holding AB

	Osoite	Puhelin Telekopio
Pääkonttorit		
Suomi:	Ristipellontie 2-4 PL 31, 00391 Helsinki	(90) 54021 (90) 5402 514
Ruotsi:	Bryggerivägen 10-12 S-16186 Stockholm, Sverige	+46 (8) 7577 000 +46 (8) 291 303
Saku Brewery	EE - 3400 Saku, Harju, Estonia	+372 6 508 400 +372 6 508 401
Baltika Brewery	6 Proezd, 9 kvartal Promzona, "Parnas-4" 194292, St. Petersburg, Russia	+7 812 3299 100 +7 812 3299 148
Aldaris Brewery	44 Twaika Str. LV - 1005 Riga, Latvia	+371 2 391 652 +371 9 348 877
Kalnapilis Brewery	Taikos al. 1 LT - 5319 Panevezys, Lithuania	+370 54 61645 +370 54 64667

Hartwallin toiminnallisen uudistumisen ja kiinteämmän yhtenäisyyden osoituksena olemme ottaneet käyttöön uuden yritysilmeen.

Liikemerkkimme uusiminen viestii niin 160-vuotisista perinteistämme, voimakkaasta kansainvälistymisestäämme kuin tulevaisuuden tavoitteestammekin.

Nimilogomme kattaa sateenvarjon lailla kaikki tuotemerkkimme. Logon muoto yhdistyy myös pakkauksiimme ja niissä näkyviin etiketteihin. Merkkimme sininen väri heijastaa suomalaisuutta ja puhdasta, raikasta vettä. Keltainen väri puolestaan vie ajatukset olueen.

HARTWALL